

Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտ 20

Պետական շնորհների հաշվառում և պետական օգնության բացահայտում¹

Գործողության ոլորտը

1. Սույն ստանդարտը պետք է կիրառվի պետական շնորհները հաշվառելիս և բացահայտելիս, ինչպես նաև պետական օգնության այլ ձևերը բացահայտելիս:
2. Սույն ստանդարտը չի առնչվում՝
  - ա) յուրահատուկ խնդիրներին, որոնք առաջանում են փոփոխվող գների հետևանքները արտացոլող ֆինանսական հաշվետվություններում կամ համանման բնույթի լրացուցիչ տեղեկատվության մեջ պետական շնորհները հաշվառելիս.
  - բ) պետական օգնությանը, որը տրվում է կազմակերպությանն արտոնությունների ձևով, որոնք առկա են հարկվող շահույթը կամ հարկային վնասը որոշելիս, և որոշվում կամ սահմանափակվում են շահութահարկի պարտավորության գումարից ելնելով: Սյոպիսի արտոնությունների օրինակներ են շահութահարկից ժամանակավորապես ազատվելը, ներդրումներից հարկային փոխհատուցումները, արագացված մաշվածության մասհանումները և շահութահարկի դրույքաչափերի նվազեցումը.
  - գ) կազմակերպությունում որպես սեփականատեր պետության մասնակցությանը.
  - դ) «Գյուղատնտեսություն» ՀՀՄՍ 41-ով կարգավորվող պետական շնորհներին:

Սահմանումներ

3. Ստորև բերված տերմինները սույն ստանդարտում օգտագործված են հետևյալ իմաստներով՝

Պետություն. կառավարությունը, կառավարական գործակալությունները և նմանատիպ մարմինները՝ տեղական, ազգային կամ միջազգային:

Պետական օգնությունը պետության կողմից իրականացվող միջոցառում է, որը նախատեսում է տնտեսական օգուտներ տրամադրել որոշակի կազմակերպության կամ կազմակերպությունների խմբի, որոնք բավարարում են որոշակի չափանիշների: Սույն ստանդարտի նպատակներով՝ պետական օգնությունը չի ներառում այն արտոնությունները, որոնք տրվում են միայն անուղղակիորեն՝ առևտրային գործունեության ընդհանուր պայմանների վրա ազդող միջոցառումների ձևով, ինչպիսիք են զարգացող շրջաններում ենթակառուցվածքների ապահովումը կամ մրցակիցների նկատմամբ առևտրային սահմանափակումների կիրառումը:

Պետական շնորհները կազմակերպությանը ռեսուրսների փոխանցման տեսքով պետության կողմից տրամադրվող օգնություն են կազմակերպության գործառնական գործունեությանը վերաբերող որոշակի պայմաններին անցյալում կամ ապագայում համապատասխանության դիմաց: Դրանք չեն ներառում պետական օգնության այն ձևերը, որոնց հնարավոր չէ խելամուռն են որևէ արժեք վերագրել, ինչպես նաև պետության հետ գործարքները, որոնք հնարավոր չէ տարանջատել կազմակերպության սովորական առևտրային գործարքներից²:

Ակտիվների վերաբերող շնորհները պետական շնորհներ են, որոնց հիմնական պայմանն այն է, որ դրանց ստացման իրավունք ունեցող կազմակերպությունը պետք է գնի, կառուցի կամ որևէ այլ կերպ ձեռք բերի երկարաժամկետ ակտիվներ: Երկրորդական պայմաններ նույնպես կարող են կցվել

¹ 2008 թ.-ի մայիսին ՖՀՄՍ-ների բարելավումների շրջանակներում խորհուրդը մի շարք փոփոխություններ է կատարել սույն ստանդարտում օգտագործվող տերմիններում՝ այլ ՖՀՄՍ-ների հետ հետևողականությունը ապահովելու համար. ա) հարկվող եկամուտ-ը դարձել է հարկվող շահույթ կամ վնաս. բ) ճանաչվել է կամուտ/ծախս-ը դարձել է ճանաչել շահույթում կամ վնասում. գ) նուղակիորեն կրեդիտագրում կապիտալին-ը դարձել է ճանաչել շահույթից կամ վնասից դուրս. և դ) հաշվապահական գնահատումների վերանայում-ը դարձել է հաշվապահական գնահատումների փոփոխություն:

² Տես նաև ՄՄԿ 10՝ «Պետական օգնություն՝ առանց գործառնական գործունեության հետ յուրահատուկ կապի»:

սահմանափակելով ակտիվների տեսակը կամ վայրը կամ ժամանակաշրջանները, որոնց ընթացքում դրանք պետք է ձեռք բերվեն կամ պահվեն:

Եկամուտներին վերաբերող շնորհները ակտիվներին վերաբերող շնորհներից տարբերվող պետական շնորհներ են:

Ներելի փոխառությունները փոխառություններ են, որոնց դեպքում փոխատուսն պարտավորվում է չպահանջել դրանց մարումը՝ որոշակի սահմանված պայմանների դեպքում:

Իրական արժեք. գին, որը, չափման ամսաթվի դրությամբ, շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կատարվող ակտիվի վաճառից կամ կվճարվող պարտավորության փոխանցման դիմաց (տես «Իրական արժեքի չափումը» ՖՀՄՄ 13-ը):

4. Գոյություն ունեն պետական օգնության շատ ձևեր, որոնք տարբերվում են ն' տրվող օգնության բնույթով, ն' դրան սովորաբար կցվող պայմաններով: Օգնության նպատակը կարող է լինել կազմակերպության խրախուսումը՝ ձեռնարկելու գործունեության այնպիսի ուղղություն, որն այն սովորաբար չէր ձեռնարկի, եթե չտրամադրվեր օգնությունը:
5. Կազմակերպության կողմից պետական օգնության ստացումը կարող է նշանակալի լինել՝ ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելու համար, երկու պատճառով: Նախ՝ եթե միջոցներն արդեն փոխանցվել են, ապա պետք է ընտրվի հաշվառման համապատասխան մեթոդ: Երկրորդ՝ ցանկալի է նշել, թե կազմակերպությունը հաշվետու ժամանակաշրջանում ինչ չափով է օգտվել այդ օգնությունից: Դա հեշտացնում է կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների համեմատությունը նախորդ ժամանակաշրջանների և այլ կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունների հետ:
6. Պետական շնորհները երբեմն անվանվում են այլ կերպ, ինչպես՝ սուբսիդիաներ, սուբվենցիաներ կամ պարգևատրություններ:

Պետական շնորհներ

7. **Պետական շնորհները, ներառյալ իրական արժեքով չափվող ոչ դրամային շնորհները, չպետք է ճանաչվեն, քանի դեռ չկա հիմնավոր հավաստիացում, որ.**
  - ա) կազմակերպությունը բավարարելու է դրանց կցված պայմանները, և
  - բ) շնորհները ստացվելու են:
8. Պետական շնորհը չի ճանաչվում, քանի դեռ չկա հիմնավոր հավաստիացում, որ կազմակերպությունը կատարելու է դրան կցված պայմանները, և որ շնորհը ստացվելու է: Շնորհի ստացումը ինքնին համոզիչ ապացույց չէ, որ շնորհին կցված պայմանները կատարվել կամ կատարվելու են:
9. Շնորհը ստանալու ձևը չի ազդում շնորհի գծով հաշվապահական հաշվառման մեթոդի ընտրության վրա: Այսպիսով, անկախ այն բանից՝ շնորհը ստացվել է դրամական միջոցների տեսքով, թե որպես պետության հանդեպ ունեցած պարտավորության նվազեցում, այն պետք է հաշվառվի նույն եղանակով:
10. Պետության կողմից տրամադրված ներելի փոխառությունը դիտվում է որպես պետական շնորհ, երբ կա հիմնավոր հավաստիացում, որ կազմակերպությունը կբավարարի փոխառությունը չմարելու պայմաններին:
- 10Ա. Շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով պետական փոխառությունից օգուտը դիտվում է որպես պետական շնորհ: Վարկը պետք է ճանաչվի և չափվի՝ համաձայն «Ֆինանսական գործիքներ» ՖՀՄՄ 9-ի: Շուկայականից ցածր տոկոսադրույքից օգուտը պետք է չափվի որպես փոխառության՝ ՖՀՄՄ 9-ի համաձայն որոշված սկզբնական հաշվեկշռային արժեքի և ստացված մուտքերի տարբերություն: Օգուտը հաշվառվում է սույն ստանդարտի համաձայն: Կազմակերպությունը պետք է հաշվի առնի այն պայմանները և պարտականությունները, որոնք կատարվել են կամ պետք է կատարվեն այն ծախսումները որոշելիս, որոնց փոխհատուցման համար նախատեսված է փոխառությունից օգուտը:
11. Երբ պետական շնորհը ճանաչվում է, դրա հետ կապված ցանկացած պայմանական պարտավորություն կամ պայմանական ակտիվ դիտարկվում է համաձայն «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ» ՀՀՄՄ 37 ի:

12. **Պետական շնորհները պետք է ճանաչվեն շահույթում կամ վնասում սխտեմատիկ հիմունքով այն ժամանակաշրջանների ընթացքում, երբ կազմակերպությունը որպես ծախս է ճանաչում դրանց համապատասխան ծախսումները, որոնց փոխհատուցման համար նախատեսված են շնորհները:**
13. Լայնորեն կիրառվում է պետական շնորհների հաշվառման երկու մոտեցում՝ կապիտալ մոտեցումը, որի համաձայն՝ շնորհը ճանաչվում է շահույթից կամ վնասից դուրս, և եկամտային մոտեցումը, որի համաձայն՝ շնորհը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում մեկ կամ ավելի ժամանակաշրջանների ընթացքում:
14. Կապիտալ մոտեցման կողմնակիցները բերում են հետևյալ փաստարկները.
- ա) պետական շնորհները ֆինանսավորման միջոց են և պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներառվեն որպես այդպիսիք, այլ ոչ թե ճանաչվեն շահույթում կամ վնասում՝ հաշվանցվելով այն ծախսային հոդվածների հետ, որոնց ֆինանսավորում են դրանք: Քանի որ որևիցե վերադարձում չի ակնկալվում, այդպիսի շնորհները պետք է ճանաչվեն շահույթից կամ վնասից դուրս.
  - բ) պետական շնորհների ճանաչումը շահույթում կամ վնասում տեղին չէ, քանի որ դրանք չեն վաստակվում, այլ իրենցից ներկայացնում են պետության կողմից տրամադրվող խրախուսում՝ առանց համապատասխան ծախսումների:
15. Եկամտային մոտեցման օգտին բերվում են հետևյալ փաստարկները.
- ա) քանի որ պետական շնորհները հանդիսանում են բաժնետերերից տարբեր այլ աղբյուրից ստացված միջոցներ, դրանք չպետք է ուղղակիորեն ճանաչվեն սեփական կապիտալում, այլ պետք է ճանաչվեն շահույթում կամ վնասում համապատասխան ժամանակաշրջաններում.
  - բ) պետական շնորհները հազվադեպ են անվարձահատույց: Կազմակերպությունը դրանք վաստակում է դրանց պայմաններին բավարարելու և նախատեսված պարտականությունները կատարելու միջոցով: Հետևաբար, դրանք պետք է ճանաչվեն շահույթում կամ վնասում այն ժամանակաշրջանների ընթացքում, երբ կազմակերպությունը որպես ծախս է ճանաչում դրանց համապատասխան ծախսումները, որոնց փոխհատուցման համար նախատեսված է շնորհը.
  - գ) քանի որ շահութահարկը և այլ հարկեր ծախսեր են, տրամաբանական է, որ պետական շնորհները, որոնք հարկաբյուջետային քաղաքականության մաս են կազմում, նույնպես դիտարկվեն շահույթում կամ վնասում:
16. Եկամտային մոտեցումը ֆունդամենտալ է, որի հիմքում ընկած է այն, որ պետական շնորհները պետք է ճանաչվեն շահույթում կամ վնասում սխտեմատիկ հիմունքով այն ժամանակաշրջաններում, որոնց ընթացքում կազմակերպությունը որպես ծախս է ճանաչում դրանց համապատասխան ծախսումները, որոնց փոխհատուցման համար նախատեսված է շնորհը: Պետական շնորհների ճանաչումը շահույթում կամ վնասում միջոցների փաստացի ստացման հիմունքով չի համապատասխանում հաշվեգրման եղանակով հաշվապահական հաշվառմանը (տե՛ս «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՄ 1-ը) և ընդունելի կլիներ միայն այն դեպքում, եթե գոյություն չունենար որևէ հիմունք՝ շնորհը ժամանակաշրջանների միջև բաշխելու, բացի այն ժամանակաշրջանից, որի ընթացքում շնորհը ստացվել է:
17. Մեծ մասամբ այն ժամանակաշրջանները, որոնց ընթացքում կազմակերպությունը ճանաչում է պետական շնորհի հետ կապված ծախսերը կամ ծախսումները, հեշտությամբ որոշելի են: Այսպիսով, որոշակի ծախսերի համար տրված շնորհները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն ժամանակաշրջանում, որում ճանաչվում են այդ համապատասխան ծախսերը: Նմանապես, մաշվող (ամորտիզացվող) ակտիվների վերաբերող շնորհները սովորաբար ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում այն ժամանակաշրջանների ընթացքում և այն համամասնություններով, որոնք համապատասխանում են այդ ակտիվների մաշվածության ծախսերի ճանաչմանը:
18. Չմաշվող (չամորտիզացվող) ակտիվներին վերաբերող շնորհները նույնպես կարող են պահանջել որոշակի պարտականությունների կատարում և պետք է ճանաչվեն շահույթում կամ վնասում այն ժամանակաշրջաններում, որոնց ընթացքում տեղի են ունեցել այդ պարտականությունների կատարման հետ կապված ծախսումները: Օրինակ՝ հողամասի ձևով շնորհի ստացման համար կարող

է պայման հանդիսանալ այդ հողամասի վրա շենքի կառուցումը, և կարող է տեղին լինել շնորհի ճանաչումը շահույթում կամ վնասում այդ շենքի օգտակար ծառայության ընթացքում:

19. Շնորհները երբեմն ստացվում են որպես ֆինանսական կամ հարկաբյուջետային օգնության փաթեթի մաս, որոնց կցված են մի շարք պայմաններ: Նման դեպքերում զգուշություն է հարկավոր ծախսումներ և ծախսեր առաջացնող պայմանները նույնականացնելիս, որոնցով էլ որոշվում են այն ժամանակահատվածները, որոնց ընթացքում շնորհը վաստակվելու է: Կարող է տեղին լինել շնորհի մի մասը բաշխել մի հիմունքով, իսկ մյուսը՝ այլ:
20. **Պետական շնորհը, որը ստացման ենթակա է դառնում՝ ի հատուցում արդեն կրած ծախսերի կամ վնասների, կամ որի նպատակն է կազմակերպությանը տրամադրել անհետաձգելի ֆինանսական օգնություն՝ առանց դրա հետ կապված հետագա ծախսումների, պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, երբ այն դառնում է ստացման ենթակա:**
21. Որոշ հանգամանքներում պետական շնորհը կարող է կազմակերպությանը հատկացվել անհետաձգելի ֆինանսական աջակցություն տրամադրելու նպատակով, այլ ոչ թե որպես որոշակի ծախսումներ կատարելու իրախուսման միջոց: Այսպիսի շնորհները կարող են սահմանափակվել առանձնահատուկ կազմակերպությամբ, և կարող են շահառուների (բենեֆիցիարների) ամբողջ դասի համար առկա չլինել: Այս հանգամանքները կարող են հիմք հանդիսանալ, որ շնորհը ճանաչվի այն ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում, երբ կազմակերպությունը որակավորվում է դրա ստացման համար՝ կից բացահայտումով, որը կապահովի դրա հստակ ընկալումը:
22. Կազմակերպությանը պետական շնորհ կարող է հատկացվել որպես նախորդ ժամանակաշրջաններում կրած ծախսերի կամ վնասների փոխհատուցում: Այդպիսի շնորհը ճանաչվում է այն ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում, երբ այն դառնում է ստացման ենթակա՝ կից բացահայտումով, որը կապահովի դրա հստակ ընկալումը:

Ոչ դրամային պետական շնորհներ

23. Պետական շնորհը կարող է տրվել ոչ դրամային ակտիվի ձևով, ինչպես հողը կամ այլ ռեսուրսներ, որոնք պետք է օգտագործվեն տվյալ կազմակերպության կողմից: Այսպիսի հանգամանքներում, սովորաբար, գնահատում են ոչ դրամային ակտիվի իրական արժեքը, և շնորհն ու ակտիվը հաշվառվում են այդ իրական արժեքով: Երբեմն օգտվում են այլընտրանքային մոտեցումից, ըստ որի՝ թե՛ ակտիվը, և թե՛ շնորհը գրանցվում են անվանական արժեքով:

Ակտիվներին վերաբերող շնորհների ներկայացումը

24. **Ակտիվներին վերաբերող պետական շնորհները, ներառյալ իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային շնորհները, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում պետք է ներկայացվեն՝ կա՛մ շնորհը գրանցելով որպես հետաձգված եկամուտ, կա՛մ որպես նվազեցում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը որոշելիս:**
25. Ֆինանսական հաշվետվություններում ակտիվներին վերաբերող շնորհների (կամ շնորհների համապատասխան մասերի) ներկայացման երկու մեթոդները համարվում են թույլատրելի այլընտրանքներ:
26. Ըստ մեթոդներից մեկի՝ շնորհը ճանաչվում է որպես հետաձգված եկամուտ, որը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում սիստեմատիկ հիմունքով ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում:
27. Մյուս մեթոդի համաձայն՝ շնորհը նվազեցվում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը հաշվարկելիս: Շնորհը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում մաշվող (ամորտիզացվող) ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում՝ նվազեցված մաշվածության ծախսի ձևով:
28. Ակտիվների գնումը և դրանց վերաբերող շնորհների ստացումը կարող է կազմակերպության դրամական միջոցների հոսքերում զգալի շարժերի հանգեցնել: Այս պատճառով, ինչպես նաև ակտիվներում համախառն ներդրումը ցույց տալու նպատակով, նման շարժերը հաճախ բացահայտվում են որպես դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում առանձին հողվածներ՝ անկախ այն բանից, թե շնորհը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացնելիս նվազեցվում է համապատասխան ակտիվից, թե ոչ:

Եկամուտներին վերաբերող շնորհների ներկայացումը

29. Եկամուտներին վերաբերող շնորհները ներկայացվում են որպես շահույթի կամ վնասի մաս կա՛մ առանձին, կա՛մ ընդհանուր վերնագրի տակ, ինչպես օրինակ՝ «Այլ եկամուտները», կամ՝ որպես այլընտրանք դրանք նվազեցվում են համապատասխան ծախսը ներկայացնելիս:

29Ա. [Հանված է]

30. Առաջին մեթոդի կողմնակիցները պնդում են, որ տեղին չէ եկամտային և ծախսային հոդվածների գուտ հիմունքով ներկայացումը, և որ շնորհի տարանջատումը ծախսից դուրսին է դարձնում համեմատությունը այլ ծախսերի հետ, որոնց վրա շնորհը չի ազդում: Երկրորդ մեթոդի օգտին փաստարկվում է, որ կազմակերպությունում կարող էին չառաջանալ այդ ծախսերը, եթե առկա չլինեք շնորհը, և, հետևաբար, ծախսի ներկայացումը՝ առանց շնորհի հաշվանցման, կարող է ապակողմնորոշիչ լինել:

31. Երկու մեթոդներն էլ ընդունելի են համարվում եկամուտներին վերաբերող շնորհների ներկայացման համար: Շնորհի բացահայտումը կարող է անհրաժեշտ լինել ֆինանսական հաշվետվությունների ճիշտ ընկալման համար: Սովորաբար, տեղին է համարվում շնորհի ազդեցության բացահայտումը այն եկամտային կամ ծախսային հոդվածի վրա, որի գծով պահանջվում է առանձին բացահայտում:

Պետական շնորհների վերադարձումը

32. Պետական շնորհը, որը դառնում է վերադարձման ենթակա, պետք է հաշվառվի որպես հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխություն (տե՛ս «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում և սխալներ» ՀՀՄՍ 8- ը): Եկամուտներին վերաբերող շնորհի վերադարձումը առաջին հերթին պետք է կատարվի տվյալ շնորհի գծով չամորտիզացված հետաձգված կրեդիտային մնացորդի հաշվին: Այնքանով, որքանով վերադարձումը գերազանցում է այդպիսի հետաձգված կրեդիտային մնացորդը, կամ երբ հետաձգված կրեդիտային մնացորդ գոյություն չունի, վերադարձումը պետք է ճանաչվի անմիջապես շահույթում կամ վնասում: Ակտիվին վերաբերող շնորհի վերադարձումը պետք է ճանաչվի ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի ավելացում կամ վերադարձման ենթակա գումարի չափով հետաձգված եկամտի մնացորդի նվազեցում: Կուտակային լրացուցիչ մաշվածությունը, որը ճանաչված կլինեք շահույթում կամ վնասում մինչև տվյալ ամսաթիվը, եթե չլինեք շնորհը, պետք է անմիջապես ճանաչվի շահույթում կամ վնասում:

33. Ակտիվին վերաբերող շնորհի վերադարձմանը հանգեցնող հանգամանքները կարող են պահանջ առաջացնել՝ դիտարկելու ակտիվի նոր հաշվեկշռային արժեքի արժեզրկված լինելու հնարավորությունը:

Պետական օգնություն

34. Պետական օգնության որոշ ձևեր, որոնց հնարավոր չէ խելամտորեն արժեք վերագրել, ինչպես նաև պետության հետ գործարքները, որոնք հնարավոր չէ տարանջատել կազմակերպության բնականոն առևտրային գործարքներից, չեն ընդգրկվում պետական շնորհների սահմանման մեջ՝ ըստ 3-րդ պարագրաֆի:

35. Տեխնիկական կամ մարքեթինգային անվճար խորհրդատվությունը և երաշխավորությունների տրամադրումը այնպիսի օգնության օրինակներ են, որոնց հնարավոր չէ խելամտորեն արժեք վերագրել: Պետական գնումների քաղաքականությունը, որն ապահովում է կազմակերպության իրացումների մի մասը, այնպիսի օգնության օրինակ է, որը հնարավոր չէ տարանջատել կազմակերպության բնականոն առևտրային գործարքներից: Օգուտի առկայությունը կարող է անհերքելի լինել, սակայն առևտրային գործունեությունը պետական օգնությունից տարանջատելու որևէ փորձ կարող է չհիմնավորված լինել:

36. Վերոհիշյալ օրինակներում օգուտի նշանակալիությունը կարող է այնպիսին լինել, որ անհրաժեշտություն առաջանա բացահայտելու օգնության բնույթը, չափը և ժամկետները, որպեսզի ֆինանսական հաշվետվությունները ապակողմնորոշող չլինեն:

37. [Հանված է]

38. Սույն ստանդարտում պետական օգնությունը չի ներառում ենթակառուցվածքների ապահովումը ընդհանուր տրանսպորտային և կապի ցանցերի բարելավմամբ, ինչպես նաև բարելավված հարմարությունների ապահովումը, ինչպիսիք են ոռոգման կամ ջրամատակարարման ցանցերը, որոնք հասանելի են անժամկետ շարունակական հիմունքներով՝ ամբողջ տեղական հանրության բարեկեցության համար:

Բացահայտում

---

39. Պահանջվում է կատարել հետևյալ բացահայտումները՝
- ա) պետական շնորհների համար ընդունված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, ներառյալ ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվության ներկայացման համար ընդունված մեթոդները.
  - բ) ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված պետական շնորհների բնույթն ու չափը, ինչպես նաև պետական օգնության այլ ձևեր, որոնցից կազմակերպությունն ուղղակիորեն օգտվել է.
  - գ) ճանաչված պետական օգնությանը կցված և չկատարված պայմանները և այլ պայմանականություններ:

Անցումային դրույթներ

---

40. Կազմակերպությունը, որը սույն ստանդարտը կիրառում է առաջին անգամ, պետք է.
- ա) բավարարի բացահայտման պահանջները, որտեղ դա տեղի է, և
  - բ) կամ՝
    - I. հաշվի առնելով հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները՝ ճշգրտի իր ֆինանսական հաշվետվությունները՝ համաձայն ՀՀՄՍ 8-ի. կա՛մ
    - II. կիրառի սույն ստանդարտի հաշվապահական հաշվառման դրույթները միայն այն շնորհների կամ շնորհների մասերի նկատմամբ, որոնք դառնում են ստացման կամ վերադարձման ենթակա սույն ստանդարտի ուժի մեջ մտնելուց հետո:

Ուժի մեջ մտնելը

---

41. Սույն ստանդարտը գործողության մեջ է դրվում 1984 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջաններ ընդգրկող ֆինանսական հաշվետվությունների նկատմամբ:
42. ՀՀՄՍ 1-ը (վերանայված՝ 2007 թվականին) փոփոխել է ՖՀՄՍ-ներում լայնորեն օգտագործվող տերմինաբանությունը: Բացի այդ՝ այն հանգեցրել է 29Ա պարագրաֆի ավելացմանը: Կազմակերպությունը պետք է այդ փոփոխությունները կիրառի 2009 թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների նկատմամբ: Եթե կազմակերպությունը ՀՀՄՍ 1-ը (վերանայված՝ 2007 թ.) կիրառում է ավելի վաղ ժամանակաշրջանի նկատմամբ, ապա փոփոխությունները պետք է կիրառվեն այդ ավելի վաղ ժամանակաշրջանի նկատմամբ:
43. 2008 թվականի մայիսին հրապարակված «ՖՀՄՍ-ների բարելավումներ» փաստաթուղթը հանգեցրել է 37-րդ պարագրաֆի հանմանը և 10Ա պարագրաֆի ավելացմանը: Կազմակերպությունը պետք է այդ փոփոխությունները կիրառի առաջընթաց կերպով՝ 2009թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջաններում ստացված պետական փոխառությունների նկատմամբ: Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրվում է: Եթե կազմակերպությունը այդ փոփոխությունները կիրառում է ավելի վաղ ժամանակաշրջանի նկատմամբ, ապա այն պետք է բացահայտի այդ փաստը:
44. 2010 թվականի հոկտեմբերին հրապարակված ՖՀՄՍ 9-ը փոփոխել է 10Ա պարագրաֆը: Կազմակերպությունը պետք է կիրառի այդ փոփոխությունը, երբ կիրառում է 2010 թվականի հոկտեմբերին հրապարակված ՖՀՄՍ 9-ը:

45. 2011 թվականի մայիսին հրապարակված ՖՀՄՍ 13-ը փոփոխել է 3-րդ պարագրաֆի իրական արժեքի սահմանումը: Կազմակերպությունը պետք է կիրառի այդ փոփոխությունը, երբ կիրառում է ՖՀՄՍ 13-ը:
46. 2011 թվականի հունիսին հրապարակված «*Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածների ներկայացումը*» (Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում) փաստաթուղթը փոփոխել է 29-րդ պարագրաֆը և հանել է 29Ա պարագրաֆը: Կազմակերպությունը պետք է կիրառի այդ փոփոխությունները, երբ կիրառում է ՀՀՄՍ 1-ի 2011 թվականի հունիսին փոփոխված տարբերակը: